

## CYNGOR SIR CEREDIGION

**ADRODDIAD I'R:** Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus

**DYDDIAD:** 31 Gorffennaf 2023

**LLEOLIAD:** Siambr y Cyngor, Penmorfa a Zoom

**TEITL:** Darparu Gwasanaeth y Gaeaf

**PWRPAS YR ADRODDIAD:** Rhoi gwybodaeth i aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus ynglŷn â pholisi a darpariaeth gwasanaeth y gaeaf

**Y RHESWM Y MAE'R PWYLLGOR CRAFFU WEDI GOFYN AM Y WYBODAETH** Cynhaliwyd y diweddariad/adolygiad blaenorol yn 2018 a bwriad y Gwasanaeth yw cynnal adolygiad pellach mewn pryd ar gyfer tymor y gaeaf 24/25.

### CEFNDIR

Diwygiwyd y sail statudol ar gyfer Gwasanaeth y Gaeaf gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth yn y Ddeddf Rheilffyrdd a Diogelwch Trafnidiaeth (2003)

Ymestynnodd y ddeddfwriaeth hon ddyletswydd statudol awdurdodau priffyrdd i gynnal a chadw'r briffordd drwy fewnosod, ar ôl Adran 41(1) o Ddeddf Priffyrdd (1980):

*'(1A) In particular, a highway authority are under a duty to ensure, so far as is reasonably practicable, that safe passage along a highway is not endangered by snow or ice.'*

O ystyried maint yr adnoddau ariannol ac adnoddau eraill sy'n gysylltiedig â darparu Gwasanaeth y Gaeaf, nid yw'n cael ei ystyried yn rhesymol nac yn realistig:

Darparu'r gwasanaeth ar bob rhan o'r Rhwydwaith

neu

Sicrhau bod arwynebau rhedeg yn cael eu cadw'n rhydd o rew neu eira trwy'r amser, hyd yn oed ar y rhannau o'r rhwydwaith sydd wedi'u trin.

Mae'r adolygiadau amrywiol o Wasanaeth y Gaeaf dros amser, ers tua 2006, wedi canolbwyntio'n bennaf ar y matrices asesu a ddefnyddir i sgorio pob llwybr ac yn y pen draw sy'n pennu pa lwybrau, o ystyried y gyllideb sydd ar gael, sy'n cael eu trin ymlaen llaw cyn rhew a / neu eira a ragwelir.

Gelwir hyn yn driniaeth ragofalus ac mae'n rhagataliol.

Mae llwybrau eraill nad ydynt yn cael triniaeth ragataliol yn cael eu trin yn adweithiol ar ôl i'r llwybrau rhagofalus gael eu trin a dim ond pan fydd adnoddau'n caniatáu.

O dan fatrics asesu 2014, pennwyd hyd y rhwydwaith a oedd yn destun triniaeth ymlaen llaw ar 437.0km, ac felly er mwyn cynnal hyd y driniaeth ymlaen llaw hon oherwydd y cyfyngiadau a osodwyd gan faint y fflyd cynnal a chadw dros y gaeaf ac offer a pheiriannau ategol eraill, y torbwynt ar gyfer triniaeth ymlaen llaw o dan fatrics asesu 2018 oedd +3, sy'n cyfateb i driniaeth ymlaen llaw o 427.9km.

Roedd yr adolygiad a gynhaliwyd yn 2018 mewn ymateb i aelodau'r pwyllgor yn gofyn i swyddogion adolygu'r fethodoleg asesu a ddefnyddiwyd i sgorio pob llwybr er mwyn caniatáu ystyriaeth/cydnabyddiaeth o'r effaith y mae uchder yn ei chael ar dymheredd a hinsawdd.

Oherwydd buddsoddiad mewn technoleg taenu halen a cherbydau newydd ers 2014, cynhaliodd swyddogion asesiad hefyd i ganfod a oedd lle i gynyddu hyd y rhwydwaith y gellid ei drin ymlaen llaw gan ddefnyddio'r fflyd sydd ar gael heb fod angen buddsoddiad cyfalaf ychwanegol/cynyddol.

Nododd yr asesiad pellach hwn fod gallu ar gael o fewn y fflyd bresennol i gynyddu hyd y rhwydwaith a allai fod yn destun triniaeth ymlaen llaw o lefel 2014 26.1km, a fyddai'n caniatáu i'r driniaeth ymlaen llaw gael ei gosod ar +2.

Gwnaed hyn a chymeradwywyd y newidiadau a wnaed gan y Pwyllgor Craffu ar 10<sup>fed</sup> Mai 2018 ac yna fe'u cadarnhawyd gan y Cabinet ar 04<sup>ydd</sup> Medi 2018.

Bydd angen i'r diweddariad arfaethedig cyn Tymor y Gaeaf 24/25 alinio â'r *Cod Ymarfer* newydd cymeradwy ar gyfer *Polisi Arolygu Diogelwch Priffyrdd a Chywiro Diffygion*.

Ni fwriedir cyflwyno dim newidiadau i'r matrices asesu y cytunwyd arno, ond cynhelir ailasesiad o'r sgorau a briodolir i'r llwybrau unigol.

Cynigir hefyd cynnwys dadansoddiad mwy cywir, wedi'i arwain gan ddata, o feini prawf y risg mewn perthynas â hierarchaeth ffyrdd ac ystadegau damweiniau.

Bwriedir cynnal yr adolygiad yn y misoedd nesaf, a rhoi adroddiad ynghylch canfyddiadau'r adolygiad mwy cynhwysfawr hwn i'r Pwyllgor i'w hystyried yn gynnar yn 2024.

Bydd hyd cyffredinol y rhwydwaith sy'n cael ei drin ymlaen llaw yn cael ei bennu yn y pen draw gan y gyllideb sydd ar gael i ddarparu'r gwasanaeth.

Bydd adolygiad 2024 felly hefyd yn craffu ar y pwysau cyllidebol hyn er mwyn pennu pa lefel o wasanaeth y gellir ei darparu yn nhymor gaeaf 2024/25, gyda thri chanlyniad posibl:

1. Cynnal y lefel bresennol o ddarpariaeth gwasanaeth dros y gaeaf a allai olygu bod angen clustnodi cyllideb ychwanegol
2. Cynyddu'r lefel o ddarpariaeth gwasanaeth dros y gaeaf a fydd yn gofyn am glustnodi cyllideb ychwanegol
3. Lleihau'r lefel o ddarpariaeth gwasanaeth dros y gaeaf er mwyn aros o fewn y gyllideb bresennol a ddarparwyd.

**A oes Asesiad Effaith Integredig wedi'i gwblhau? Os nad oes, dywedwch pam**

Nid ar hyn o bryd Mae'r adroddiad er gwybodaeth yn unig

**Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:**

**Crynodeb:**  
**Hirdymor:**  
**Integreiddio:**  
**Cydweithio:**  
**Cynnwys:**  
**Atal:**

**Argymhelliad:**

**Argymhellir** bod aelodau'r *Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus* yn gofyn i swyddogion gynnal

adolygiad cynhwysfawr o Wasanaeth y Gaeaf yn barod ar gyfer Tymor y Gaeaf 2024/25.

**Rhesymau dros y penderfyniad:** Galluogi i adolygiad o ddarpariaeth Gwasanaeth y Cyngor dros y Gaeaf gael ei gynnal.

**Enw Cyswllt** Phil Jones

**Swydd** Rheolwr Corfforaethol – Gwasanaethau Priffyrdd, Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol

**Dyddiad Adroddiad:** yr 22 Mehefin 2023

DRAFT